

ORDE de 17 de juliol de 1997, de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, per la qual es regulen les activitats d'estudi alternatives a les ensenyances de Religió establides pel Reial Decret 2438/1994, de 16 de desembre (DOGV de 24 de juliol de 1997.)

El Reial Decret 2438/1994, de 16 de desembre, regula amb caràcter de norma bàsica l'ensenyança de la Religió en els centres docents, públics i privats, que impartixen ensenyances del segon cicle d'Educació Infantil, Educació Primària, Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat.

Igualment, l'article 3.2, estableix que per a l'alumnat que no haguera optat per seguir ensenyança religiosa, els centres organitzaran activitats d'estudi alternatives en horari simultani a les ensenyances de Religió, que no versaran sobre continguts inclosos en el currículum dels respectius nivells educatius, sinó que, com a ensenyances complementàries, la finalitat de les quals és facilitar el coneixement i l'apreciació de la vida social i cultural, contribuiran a la consecució dels objectius que assigna la Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre, a cada etapa.

El mencionat reial decret encomana a les administracions educatives la proposta d'estes activitats d'estudi alternatives a les ensenyances de Religió, i la disposició final segona atribueix a les comunitats autònomes el desenrotllament del que estableix.

Per tot això, i per les facultats que em conferix l'article 35 de la Llei 5/1983, de 30 de desembre, del Govern Valencià,

ORDENE

Primer

La present orde s'aplicarà en l'àmbit de gestió de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència de la Generalitat Valenciana a partir del curs escolar 1997-1998, en els centres docents, públics i privats, siguen o no concertats, que impartisquen ensenyances de segon cicle d'Educació Infantil, Educació Primària, Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat.

Segon

Els centres docents organitzaran activitats d'estudi alternatives, que seran obligatòries per als alumnes que no hagueren optat per rebre ensenyança religiosa, i seran realitzades en horari simultani a les ensenyances de Religió dirigides per un mestre o professor, en funció del nivell educatiu que corresponga.

Tercer

1. Les activitats d'estudi alternatives a les ensenyances de Religió tindran com a finalitat específica facilitar el coneixement i l'apreciació de determinats aspectes de la vida social i cultural, en la seua dimensió històrica o actual, a través de l'anàlisi i el comentari de diferents manifestacions literàries, plàstiques i musicals.
2. En el segon cicle d'Educació Infantil, en Educació Primària i en el primer cicle d'Educació Secundària Obligatòria, els centres prepararan conjunts ordenats d'estes activitats, estructurades al voltant de diferents àmbits temàtics.
3. En els dos cursos del segon cicle d'Educació Secundària Obligatòria i en el primer curs de Batxillerat, estes activitats versaran sobre manifestacions escrites, plàstiques i musicals de les diferents confessions religioses, que permeten conèixer els fets, personatges i símbols més rellevants, i la seua influència en les concepcions filosòfiques i en la cultura de les diferents èpoques.
4. Atés que les activitats d'estudi alternatives a les ensenyances de Religió estan concebudes com a ensenyances complementaris, no versaran sobre continguts inclosos en el currículum dels respectius nivells educatius. Però, a l'igual que la resta d'activitats educatives que es fan en els centres, hauran de contribuir a la consecució dels objectius que per a cada etapa estableix la Llei Orgànica 1/1990, de 3 d'octubre.
5. Igualment, d'acord amb l'Orde de 20 de desembre de 1994, del conseller d'Educació i Ciència, per la qual es dicten instruccions per al desenrotllament de l'educació en valors en les activitats educatives dels centres docents, les activitats d'estudi alternatives a les ensenyances de Religió, de la mateixa forma que les àrees i matèries curriculars i el conjunt de les activitats educatives del centre, serviran per a complementar l'educació en valors.

Quart

1. Les activitats d'estudi alternatives no seran objecte d'avaluació i no tindran constància en els expedients acadèmics dels alumnes.
2. No obstant això, a petició de l'alumnat o dels seus pares o representants legals, els centres podran expedir una acreditació de les activitats que haguera realitzat l'alumnat.

Quint

1. Els centres docents organitzaran les activitats d'estudi alternatives abans de l'inici del període lectiu.
2. Per a això, els equips directius establiran el procediment pel qual els equips de cicle o els departaments didàctics, segons corresponga, elaboraran propostes d'activitats, adaptades a l'edat dels alumnes, d'acord amb l'apartat tercer de la present orde i tenint en compte l'especificitat sociocultural de la Comunitat Valenciana on han de fer-se les activitats.
3. A partir de les propostes presentades, els claustres de professors seleccionaran i aprovaran la relació de les activitats d'estudi alternatives que es realitzaran en el centre.
4. En el cas dels centres privats, seran els directors els qui aprovaran les activitats d'estudi alternatives, a proposta del professorat.
5. L'oferta definitiva de les activitats d'estudi alternatives s'inclourà en la Programació General Anual del centre.

Sext

1. En els centres privats, els directors assignaran la direcció de les activitats d'estudi alternatives als mestres o professors, que no impartisquen les ensenyances de Religió, i que tinguen una major correspondència entre la seua especialitat i la naturalesa de les activitats aprovades.
2. En els centres públics, la direcció de les activitats d'estudi alternatives només podrà ser realitzada per funcionaris dels cossos de mestres i de professors d'ensenyament secundari o interins que ocupen plaça en les diferents especialitats dels cossos citats.
3. En el segon cicle d'Educació Infantil, en Educació Primària i en el primer cicle d'Educació Secundària Obligatòria, la direcció d'estes activitats anirà a càrrec dels mestres o professors d'ensenyança secundària, segons corresponga, que no impartisquen les ensenyances de Religió, que desitgen atendre-les de forma voluntària i que no hagueren completat l'horari lectiu en l'àmbit de la seua especialitat. Si no n'hi ha, els directors dels centres públics assignaran esta tasca als mestres o professors d'ensenyança secundària que no hagen completat l'horari lectiu i tinguen una major correspondència entre la seua especialitat i la naturalesa de les activitats seleccionades i aprovades pel claustre de professors.
4. En el segon cicle d'Educació Secundària Obligatòria i en el primer curs de Batxillerat, les activitats d'estudi alternatives a les ensenyances de Religió s'adscriuran als departaments didàctics de Geografia i Història, Grec, Llatí i Filosofia. Els directors dels centres públics assignaran la direcció d'estes activitats al professorat d'estos departaments didàctics que no haguera completat l'horari lectiu amb matèries de la seua especialitat.

Si hi ha més d'un professor que ha de completar el seu horari lectiu, tindrà preferència qui tinga major antiguitat, primer en el cos, i després en el centre.

Sèptim

La Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística elaborarà propostes, que podran servir com a model als centres per a organitzar les seues activitats d'estudi alternatives, organitzarà activitats de formació del professorat i fomentarà l'elaboració de materials didàctics per al desenvolupament de les activitats a què es referix la present orde.

DISPOSICIONS FINALS

Primera

S'autoritza la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística a dictar les normes oportunes per a l'aplicació i el desenvolupament d'esta orde.

Segona

Esta orde entrarà en vigor l'endemà de la seua publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

València, 17 de juliol de 1997

El conseller de Cultura, Educació i Ciència
Francisco E. Camps Ortiz

RESOLUCIÓ de 24 de juliol de 1997, de la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística, que desenrotlla l'orde de 17 de juliol de 1997, per la qual es regulen les activitats d'estudi alternatives a les ensenyances de religió (DOGV de 31 de juliol de 1997).

L'Orde de 17 de juliol de 1997, de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència (DOGV del 24-07-97), disposa que els centres docents, tant públics com privats, que impartisquen ensenyances de segon cicle d'Educació Infantil, Educació Primària, Educació Secundària Obligatoria i Batxillerat, organitzaran activitats d'estudi alternatives, que seran obligatòries per a l'alumnat que no haguera optat per rebre ensenyança religiosa i seran realitzades en horari simultani a les ensenyances de Religió.

Estes activitats tindran com a finalitat específica facilitar el coneixement i l'apreciació de determinats aspectes de la vida social i cultural, en la seua dimensió històrica o actual, a través de l'anàlisi i el comentari de diferents manifestacions literàries, plàstiques i musicals.

La mateixa orde concreta que durant els dos cursos del segon cicle d'Educació Secundària Obligatoria i el primer curs de Batxillerat, les activitats d'estudi alternatives versaran sobre manifestacions escrites, plàstiques i musicals de les diferents confessions religioses, que permeten conèixer els fets, personatges i símbols més rellevants, i també la seua influència en les concepcions filosòfiques i en la cultura de les diferents èpoques.

La mencionada orde encomana a la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística l'elaboració de propostes que puguen servir com a model als centres docents per a organitzar les seues pròpies activitats d'estudi alternatives i com a orientació als mestres o professors que han de dirigir-les.

Per tot això, i d'acord amb la disposició final primera de l'Orde de 17 de juliol de 1997, esta Direcció General,

RESOL

Primer

1. Les activitats d'estudi alternatives a les ensenyances de Religió estan concebudes com a ensenyances complementàries i, per tant, l'alumnat no en serà avaluat. Estes activitats tenen sentit, finalitat i contingut educatiu, i hauran de contribuir a la consecució dels objectius i al desenrotllament de les capacitats generals de l'etapa o del cicle corresponent.
2. Igualment, de la mateixa forma que les àrees i matèries del currículum, contribuiran al desenrotllament d'actituds solidàries, prosocials i altruistes, que permeten a l'alumnat madurar la concepció moral que conferisca sentit a la pròpia vida i a la pròpia acció.

Segon

1. Els centres educatius organitzaran eixes ensenyances en funció de l'edat dels alumnes i les alumnes a què s'adrecen, procurant un aprenentatge que siga significatiu en connexió amb la seua vida i amb les seues experiències extraescolars. El seu desenrotllament es pot portar a terme amb materials variats i realitzant activitats de molta diversa naturalesa, a través de l'anàlisi i el comentari de diferents manifestacions literàries, plàstiques i musicals sobre determinats aspectes de la vida social i cultural, en la seua dimensió històrica o actual, no inclosos en el corresponent Projecte Curricular amb caràcter general.
2. La present resolució proposa una possible concreció d'àmbits temàtics que, pel seu caràcter indicatiu, no tenen perquè ser organitzats tal com ací apareixen, sinó que constitueixen nuclis vertebradors que permeten estructurar al seu voltant conjunts ordenats d'activitats d'estudi alternatives que hauran de realitzar-se en el mateix horari de la classe de Religió al llarg de les diferents etapes o cicles. Amb això, es pretén facilitar al professorat la tasca de la pròpia planificació docent, respectant alhora l'autonomia pedagògica i organitzativa dels centres.
3. Cada centre docent, en la corresponent Programació General Anual, farà constar les activitats d'estudi alternatives que realitzarà amb els diferents grups d'alumnes, tenint en compte, o no, les orientacions al respecte que acompanyen cada un dels àmbits temàtics proposats en la present resolució.
4. En finalitzar cada curs acadèmic, el mestre o professor encarregat de dirigir les activitats alternatives facilitarà a la Secretaria del centre la relació de l'alumnat que les hajan realitzat, a l'efecte de l'expedició de les acreditacions que puga sol·licitar l'alumnat o els seus pares o representants legals.

Tercer

1. Durant el segon cicle d'Educació Infantil, Educació Primària i el primer cicle d'Educació Secundària Obligatòria, les activitats d'estudi alternatives a les ensenyances de Religió tindran com a finalitat específica facilitar el coneixement i l'apreciació de determinats aspectes de la vida social i cultural, en la seua dimensió històrica o actual.
2. Els centres docents organitzaran les dites activitats integrant en cada una les dos dimensions, conceptual i actitudinal, que els assigna el Reial Decret 2438/1994, en l'article tercer, 2, pel que fa a facilitadores de coneixements i pel fet que contribueixen a l'apreciació o valoració de la vida cultural i social.
3. La proposta d'àmbits temàtics que permeten estructurar de forma ordenada les diferents activitats d'estudi alternatives per a cada una de les etapes o cicles indicats en el punt 1 d'este apartat figura en l'annex I de la present resolució.

Quart

1. Durant els dos cursos del segon cicle d'Educació Secundària Obligatoria i el primer curs de Batxillerat, les activitats d'estudi alternatives a les ensenyances de Religió versaran sobre aspectes culturals relacionats amb les religions.
2. La finalitat d'estes ensenyances recau en les manifestacions culturals de les religions, en els seus reflexos en la literatura, la música, les arts plàstiques, en la seua incidència en el pensament filosòfic: en suma, en els elements exteriors més que en els interiors de la religió. Suposa que, en horari simultani a les ensenyances de Religió, de caràcter confessional, es proposa com a alternativa l'estudi del fet religiós des del punt de vista aconfessional.
3. Els centres docents organitzaran estes activitats tenint en compte els dos àmbits epistemològics en què les distribuïx el Reial Decret 2438/1994, en l'article tercer, 3: el coneixement de fets, personatges i símbols rellevants de les diferents religions, i la reflexió sobre la influència del fet religiós en el pensament, en la cultura i en la vida social.
4. En el segon cicle d'Educació Secundària Obligatoria, les activitats d'estudi alternatives consistiran en una reflexió progressiva del fenomen religiós, per a conèixer millor l'herència rebuda i poder jugar la identitat del passat amb el nostre present, que té moltes de les seues explicacions en les intuïcions i en les experiències dels nostres avantpassats. La informació sobre llocs de culte, pràctiques festives, literatura i música religioses, figures de líders religiosos així com dels grans llibres sagrats, podrà ajudar a viure i comprendre millor un món en què conviuen una pluralitat de creences. Estes activitats han d'afavorir el reconeixement del pluralisme religiós i ideològic del món actual, la tolerància davant les creences alienes i el rebuig a tot dogmatisme, des d'una valoració crítica que permeta a l'alumnat realitzar opcions congruents amb el seu desenrotllament personal.
5. La proposta d'àmbits temàtics per als dos cursos del segon cicle d'Ensenyament Secundari Obligatoriu figura en l'annex II de la present resolució. Els àmbits proposats s'agrupen al voltant de quatre grans blocs: el primer tracta sobre *història de les religions*; el segon, sobre *els fundadors de les religions, els llibres i els símbols sagrats*; el tercer, sobre *el fet religiós a Europa*; i el quart, sobre *el fet religiós a la Comunitat Valenciana*.
6. En el primer curs de Batxillerat, les activitats d'estudi alternatives s'orientaran a analitzar i valorar críticament les realitats del món contemporani i els antecedents i factors que influïxen, alhora que a aconseguir una maduresa personal, social i moral que capacite per a actuar de forma responsable i solidària.

7. La proposta d'àmbits temàtics per al primer curs de Batxillerat, que figura en l'annex III de la present resolució, permet organitzar les corresponents activitats d'estudi alternatives al voltant del *fet religiós en si*, incloent-hi reflexions sobre religió i drets humans, religió i societat, religió i política.

Quint

1. La Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística elaborarà materials didàctics que puguen ajudar els mestres o professors en el desenrotllament dels àmbits temàtics que, si de cas, s'hagueren seleccionat entre els que figuren en la present resolució, per a organitzar les activitats d'estudi alternatives a les ensenyances de Religió durant el nivell educatiu corresponent.
2. Igualment, els centres de professorat organitzaran activitats de formació a les quals podrà assistir amb caràcter preferent el professorat encarregat de dirigir les activitats d'estudi alternatives a què es referix la present resolució.

València, 24 de juliol de 1997

El director general d'Ordenació i Innovació Educativa i Política Lingüística
Josep Vicent Felip i Monlleó

ANNEX III

(PRIMER CURS DE BATXILLERAT)

El fet religiós en ell mateix

1. La religiositat com a dimensió de l'estructura i de la història humana (el sentit del transcendent).
2. La religiositat com a generadora de manifestacions culturals, espirituals i filosòfiques.
3. La religiositat com a centre de coherència dels pobles (el sentit de la llibertat religiosa).
4. Religió i drets humans: religió i recerca de la justícia i la pau.
5. Religió i tolerància. El diàleg com a base de l'enteniment. El diàleg religiós.
6. La perversió del fet religiós: el fonamentalisme i el dogmatisme.
7. Algunes manifestacions de les tensions i conflictes religiosos actuals, com: el budisme al Tíbet; Israel i els pobles àrabs: el conflicte dels Balcans; els fonamentalismes; el conflicte irlandés, etc...

En este curs s'intenta una reflexió crítica sobre la naturalesa de la religió com a tal, sobre les relacions entre raó i creença, així com entre religió i convivència cívica i política. Encara que estos temes hagen sigut especialment candents a Occident i en relació amb els monoteismes d'origen en Abraham, cal considerar també tradicions religioses no monoteistes. En este curs es tracta de captar el fet religiós des del pensament racional, filosòfic o educat per la ciència i la filosofia. Convé per a això que l'alumnat compregua que el sentiment religiós, les creences, el culte, no estan vinculats a una divinitat única, creadora i omnipotent. També hi ha religions amb déus diversos, immortals o mortals, o fins i tot sense cap déu, com el budisme originari.

